INFORMACJA, al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, hol główny, tel.: 61 626 66 66; fax 61 626 67 44, e-mail: kancelaria@umww.pl

„ZAPROWADZENIE CHRZEŚCIJAŃSTWA W POLSCE. Krótkie studium obrazu Jana Matejki „Zaprowadzenie chrześcijaństwa R.P.965”, DZIEKANOWICE - LEDNICA 2013

Składając hołd temu artyście, narodowemu malarzowi historycznemu i historiozofowi, przygotowując się do jubileuszowych obchodów 1050 rocznicy chrztu Polski, w książce „ZAPROWADZENIE CHRZEŚCIJAŃSTWA W POLSCE. Krótkie studium obrazu Jana Matejki „Zaprowadzenie chrześcijaństwa R.P.965" autorstwa Barbary

Ciciory i Andrzeja M. Wyrwy, zaprezentowano studium jednego z obrazów stworzonych przez Mistrza Jana w ramach malowanego przez niego w latach 1888-1889 cyklu obrazów „Dzieje cywilizacji w Polsce", pt. „Zaprowadzenie chrześcijaństwa R.P. 965", który obecnie jest własnością Muzeum Narodowego w Warszawie i eksponowany na Zamku Królewskim w Warszawie.

Po 124 latach od powstania tego obrazu (od 1889 roku) autorzy książki starają się przyjrzeć miejscu, w którym Matejko umieścił scenę chrztu Polski, jak i środowisku naukowemu i artystycznemu, które w różny sposób mogło być, lub było dla Mistrza Jana „konsultantami", m.in. odnośnie do „świętej wyspy" jak nazwał Ostrów - położony na Jeziorze Lednica, koło Gniezna, „gniazda" naszych historycznych początków - Józef Ignacy Kraszewski w „Starej Baśni". Dokonano też szczegółowej analizy symboliki obrazu, jego genezy ideowej i formalnej oraz poszerzonej identyfikacji miejsca, w którym umieścił on to wydarzenie. tj. na brzegach Jeziora Lednica, naprzeciwko stołeczno-rezydencjonalnego ośrodka na Ostrowie Lednickim, który tak w wizji Matejki, jak i elit intelektualnych tego czasu był postrzegany jako miejsce szczególne w dziejach Narodu Polskiego. W 1871 roku Karol Libelt powiedział o nim - Ostrowie na Jeziorze Lednica

najcenniejszy na całej ziemi polskiej zabytek przeszłości. I jako takiego, w momencie jego nowych narodzin - odkopywania go od poł. XIX wieku z popiołów zapomnienia, m.in. przez Mariana Sokołowskiego i Władysława Łuszczkiewicza, co syntetycznie omówiono w książce, postrzegał go też zapewne Jan Matejko.

BARBARA CICIORA, ANDRZEJ M. WYRWA

ZAPROWADZENIE CHRZEŚCIJAŃSTWA W POLSCE

Krótkie studium obrazu Jana Matejki
„Zaprowadzenie chrześcijaństwa R.P. 965"

DZIEKANOWICE - LEDNICA 2013

W 2016 roku będziemy obchodzić 1050. rocznicę upamiętnienia symbolicznego przyjęcia chrztu przez naszego pierwszego historycznego władcę – księcia „Mieczysława" – Mieszka I i jego dwór. Dla ziem położonych w zlewiskach Odry, Warty, Wisły i Bugu, mimo różnych delimitacji granic, wydarzenie to przez swój charakter i paneuropejskie znaczenie, w nowy, symboliczny i polityczny sposób połączyło je z europejskim kręgiem kulturowym. Źródła pisane, które szerzej mogłyby nam je przedstawić są niestety bardzo skąpe i podobne do siebie, a w swej wymowie bardzo enigmatyczne. Przy opisie historycznych dziejów Polski zawsze jednak rozpoczyna się ukazywanie historii społeczeństwa żyjącego na terytorium nazwanym nieco później *Polonią* właśnie od tego wydarzenia. Choć do dzisiejszego dnia historycy wszystkich specjalności dyskutują nad tym faktem, dokładną datą i miejscem przyjęcia chrztu przez Mieszka oraz jego kulturową i cywilizacyjną rolą, to nie ulega wątpliwości, że ów symboliczny gest, stał się początkiem nowego etapu łączącego nasze ziemie z europejskim kręgiem kulturowym. Szczególnego wymiaru wydarzenie to nabrało w XIX wieku. Wtedy bowiem, w okresie niewoli narodowej szczególnie intensywnie zaczęto poszukiwać i dokumentować historyczne korzenie naszej tożsamości. Intelektualiści polscy we wszystkich zaborach starali się podtrzymać ducha „zniewolonego narodu". Obok historyków, pisarzy i poetów w gronie tym znaleźli się również artyści – rzeźbiarze i malarze. Jednym z nich, uznanym przez potomnych za najwybitniejszego malarza historycznego, był Jan Alojzy Matejko (1838 – 1893).

Składając Hołd temu wielkiemu Artyście, narodowemu malarzowi historycznemu i historiozofowi, przygotowując się do wielkich jubileuszowych obchodów 1050 rocznicy chrztu Polski, jakoby w Wigilię tych wydarzeń, w książce autorstwa B. Ciciory i A.M. Wyrwy, zaprezentowano studium jednego z obrazów stworzonych przez Mistrza Jana w ramach malowanego przez niego w latach 1888 – 1889 cyklu obrazów *„Dzieje cywilizacji w Polsce"*, pt. *„Zaprowadzenie chrześcijaństwa R.P. 965"*, który obecnie jest własnością Muzeum Narodowego w Warszawie (nr inw. MP 3894 MN) i eksponowany na Zamku Królewskim w Warszawie.

Po 124 latach od powstania tego obrazu (od 1889 roku) autorzy książki starają się przyjrzeć miejscu, w którym Matejko umieścił scenę chrztu Polski, jak i środowisku naukowemu i artystycznemu, które w różny sposób mogło być lub było dla Mistrza Jana „konsultantami", m.in. odnośnie do „świętej wyspy", jak nazwał *Ostrów* położony na Jeziorze Lednica, koło Gniezna – „gniazda" naszych historycznych początków, Józef Ignacy Kraszewski w swojej „Starej Baśni". Dokonano też szczegółowej analizy symboliki obrazu, jego genezy ideowej i formalnej oraz poszerzonej identyfikacji miejsca, w którym umieścił on to wydarzenie. tj. na brzegach Jeziora Lednica, naprzeciwko stołeczno-rezydencjonalnego ośrodka na Ostrowie Lednickim, który tak w wizji Matejki, jak i elit intelektualnych tego czasu był postrzegany jako miejsce szczególne w dziejach Narodu Polskiego. W 1871 roku Karol Libelt powiedział o nim: *Ostrowie na Jeziorze Lednica* [to] *najcenniejszy na całej ziemi polskiej zabytek przeszłości.* I jako takiego, w momencie jego nowych narodzin – odkopywania go od połowy XIX wieku z popiołów zapomnienia, m.in. przez Mariana Sokołowskiego i Władysława Łuszczkiewicza, co syntetycznie omówiono w książce, postrzegał go też zapewne Jan Matejko.

Na obrazie Mistrza Jana Ostrów Lednicki pięknie, podniośle i sugestywnie podniesiony został do rangi

SYMBOLU CHRZCIELNICY NARODOWEJ.

O tym miejscu w dniu 2 czerwca 1997 roku Jan Paweł II w słowach skierowanych do młodzieży zgromadzonej na Polach Lednickich, położonych na północnym brzegu Jeziora, naprzeciwko Ostrowa Lednickiego, powiedział m.in. *„Drodzy Młodzi Przyjaciele!* [...] *Stoicie na Polach Lednickich, jakby u źródeł chrzcielnych Polski. Pragniecie wziąć w swe ręce całą spuściznę chrześcijańskiej tradycji Ojców, by nieść ją dalej w trzecie tysiąclecie!"*.

W momencie kiedy niniejszy tom został oddany do rąk Czytelnika, obchodzimy też dwie wielkie rocznice związane z Naszym Wybitnym Malarzem – 175. rocznicę Jego urodzin i 120. rocznicę Jego śmierci. Cały rok 2013 to Rok Jana Matejki.

Należy mieć nadzieję, że prezentowane w tej jubileuszowej publikacji rozważania przyczynią się do poszerzenia dotychczasowej wiedzy o dziele Jana Matejki, o czasach, w których ono powstało i jego kulturowym znaczeniu dla kształtowania i podtrzymywania tożsamości narodowej pokoleń Polaków.

Andrzej M. Wyrwa

Wydawca:
MUZEUM PIERWSZYCH PIASTÓW NA LEDNICY

Wydanie dofinansowane przez:
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
URZĄD GMINY ŁUBOWO

DEPARTAMENT KULTURY

Dziękujemy za odwiedziny i zapraszamy ponownie